

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Guldsmedeslægten fra Fredericia

Paul Harreschou og Thorvald Madsen

Vejle amt skyder sig i øst ud i Lillebælt og danner her to større og en mindre landtunge. De to store bærer navnene Trelldenæs og Lyngsodde. Midt imellem dem ligger den mindre, der i ældre tid kaldtes for Bersodde.

Det var på denne odde kong Frederik d. 3. ved et kgl. dekret 1650 befalede, at der skulle anlægges en by med en fæstning udenom.

Meningen med fæstningen var, at den skulle opføres som værn for den vestlige del af landet, og at den skulle sikre vor forbindelse med Fyn.

Hvor byen blev anlagt fandtes tidligere et landsogn, der hed Ullerup. Både kirken og tre af sognets byer: Ullerup, Hyby og Hannerup blev nedbrudt medens jorderne blev lagt ind som grundlag for den nye by.

Bønderne i de nedlagte landsbyer blev også den nye bys første indbyggere, der under kyndig ledelse udførte det første store pionerarbejde med at skabe byen og fæstningen. Men det var i virkeligheden med dyb protest i sindene, at beboerne måtte sige farvel til deres hjem, kirke og de stilfærdige landsbyforhold.

Vil man vide mere om Fredericias første opbygning i begyndelsen af 1650-erne tilrådes det at læse Hugo Matthiessens fortrinlige bog: "Fredericia 1650-1760".

Blandt den nye købstads første beboere fandtes der slægter, hvis navne også findes i den Theilgaardslægt, fra hvilken der i slutningen af 1700 tallet udgik en stor og dygtig guldsmedeslægt.

Da bogen "Theilgaardslægten" udkom i 1940, havde vi kun ganske lidt kendskab til den gren af slægten hvorfra guldsmedene udgik, egentlig kun navnet Jens Nielsen Theilgaard og hans søskende der alle er født i Fredericia.

Det stiller sig imidlertid helt anderledes nu, idet vor nulevende ætling af guldsmedeslægten Paul Harreschou, pensioneret stationsforstander på Hellerup station, gennem et stort og grundigt forskerarbejde, har udredet trådene i guldsmedeslægten så langt tilbage, at vi nu har forbindelse med de første gamle slægter i Ullerup sogn, der var med til at opbygge Fredericia.

Mit første personlige møde med Paul Harreschou var på landsarkivet i Viborg vistnok i 1957.

Vi havde sat os for at få nøjere rede på de gamle guldsmede fra Fredericia. Navnlig voldte guldsmed Jens Nielsen Theilgaards hustru Maren Hansdatter Buhl os store bryderier. Vi kendte nok hendes navn, også hvornår hun døde, men hvem hendes forældre var, og hvor hun var født var os længe en stor gåde. I årevis ledte vi forgæves efter hende ad mange forskellige veje. Til sidst var vi ved at opgive hende, men Maren var ikke sådan at blive kvit, hun spøjte stadig i vort sind og i vor tanke.

Paul Harreschou var utrættelig. I august 1962 var han atter på landsarkivet i Viborg, hvor han denne gang ville forsøge at finde Jens N. Theilgaards og Maren Hansdatter Buhls giftermål. Først søgte han i Fredericias gamle kirkebøger og derefter i sognenes nord, vest og syd om byen, men alt forgæves.

En ung genealog på arkivets læsesal havde lagt mærke til Paul Harreschous ihærdige arbejde og foreslog et forsøg med kirkebogen i Gårslev sogn.

Da endelig dukkede Maren Hansdatter Buhl op. Her lykkedes det at finde hendes vielse med Jens Nielsen Theilgaard i Gårslev kirke 17.6.1764. Hun var datter af sognedegnen i Gårslev, Hans Nielsen Buhl og hans hustru Karen Hansdatter, og var født samme sted 2.9.1741.

Dette lykkelige fund førte til meget mere. - I det følgende skal der på grundlag af Paul Harreschous interessante og grundige slægtsundersøgelser gøres et forsøg på at give en større og fyldigere fremstilling om guldsmedeslægten Theilgaard, end de få oplysninger, der findes i "Theilgaardslægten", samt om slægter i Fredericia, der var og blev knyttet til den.

Til de gamle slægter, der med protest i sindene blev rykket ud af deres stille århundredgamle landsby-forhold og tvunget ind i en fortravlet kaotisk by, hørte de ældgamle slægter Buhl og Pagh, hvis navne er kendt den dag i dag over hele landet.

Men lad os begynde med Poul Henrichsen, som nok før har været gårdmand i Ullerup sogn (side 5 i "Theilgaardslægten"). Han var født ca. 1630, var både landmand og vognmand. Selv om der var flere vognmænd i Fredericia, var der mere end nok at gøre for den enkelte med at køre materialer til byens opbygning. Således ved man, at Hans Buhls sønner i årene 1655-58 kørte ikke mindre end 620 læs sten og træ fra Trelde og Erritsø til bygningen af et kæmpemæssigt produktionshus i Fredericia.

Poul Henrichsen døde 25.1.1676, men først i 1684 blev der holdt skifte efter ham, og dette oplyser, at han har været gift med Anne Jensdatter, der døde 13.3.1713, og at han havde 11 børn. Her skal kun nævnes to af dem: Elisabeth og Birgitte Poulsdatter. Den sidste var i 1684 11 år.

Elisabeth Poulsdatter fødtes i Fredericia 1663 og døde sammesteds 2.5.1742. Hun blev i 1694 gift med Jens Madsen Pagh (f. 1660, død 9.11.1709). Også han var avlsbruger og vognmand.

Et at deres børn, Barbara Jensdatter Pagh, fødtes 4.8.1699 og blev 23.9.1731 gift med borger og købmand Niels Nielsen fra Teglgården, Hans købmandshandel lå på hjørnet af Vendersgade og Jyllandsgade.

Birgitte Poulsdatter, den yngste af Poul Henrichsens og Anne Jensdatters døtre blev født i 1674. Hun blev ca. 1696 gift med Hans Jacobsen, formentlig født i Fredericia ca. 1657. Han skal have været en velhavende mand, der foruden at have en stor købmandshandel, ejede flere ejendomme i byen, samt dyrkede lodder uden for, bl.a. ejede han 19 lodder i Fredericia d.v.s. byggegrunde. Sin købmandshandel havde han på Vendersgade og her blev Ægteparrets børn født:

- 1) Jacob Hansen f. 27.2.1696 guldsmed, boede og døde i Frederiksstad i Norge.
- 2) Jens Hansen f. 13.3.1708 baker i Tronheim, Norge, døde før 1771. Havde to børn Anna Jensdatter g.m. Arent Fjeldsted, Tronheim. Birgitte Marie Jensdatter g.m. Lars Peter Holst, Tronheim.
- 3) Maren Hansdatter f. 28.3.1703 i Stouby , 1773 g.m.. Iver Jensen, bonde i Stouby.
- 4) Karen Hansdatter f. 5.3.1712, død i Gårslev 1.4.1790 g.m. sognedegn Hans Nielsen Buhl i Gårslev 5.11.1738.
- 5) Johanne Hansdatter f.. ? gift 15.3.1736 i Fredericia med Herman Hermansen Kaltoft til St. Velling i Smidstrup sogn.
- 6) Poul Hansen, guldsmed i Fredericia, f. 9.4.1701, ugift, død i Gårslev hos sin søster 16.10.1771.

Af købmand Hans Jacobsens 3 sønner blev de to guldsmede, den ældste i Norge og den yngste i sin fødeby Fredericia, hvor han så vidt man kan skønne indtog en ret fremskudt post i byens indre liv. Han nævnes i Fredericiaborgereskabsprotokollen som en af stedets 16 mænd, vistnok en organisation, der havde til opgave at holde orden i byens mange forskelligartede trossamfund. Han var som borger en agtet mand, hvem alle havde tillid til.

Hos hvem Poul Hansen har lært guldsmedeprofessionen ved man intet sikkert om, men man kan jo tænke sig, at hans uddannelse har fundet sted hos onkelen Peder Nielsen Satterup (f. 1681 død

25.5. 1741), der var en både kendt og dygtig guldsmed i Fredericia. Hans hustru Cathrine Jacobsdatter f. 1675 død i Fredericia 30.9.1731 var en søster til købmand Hans Jacobsen, og altså faster til Poul Hansen.

I 1737 købte Poul Hansen den gård i Vendersgade, som hans mor Birgitte Poulsdatter boede i, samt en barak, hun ejede i Danmarksstræde - ialt for 200 rdl. Hans mening var der at nedsætte sig som guldsmedemester, hvilket skete allerede året efter i 1738, da han fik borgerskab som guldsmed.

Hans mor boede hos ham i nogle få år, inden hun omkring 1740 døde ca. 70 år gammel.

Inden vi går videre med Poul Hansen *) skal allerede her meddeles, hvad vi ved om den mand Jens Nielsen Theilgaard, der fortsatte hans guldsmedeforretning.

I det foregående er nævnt, at Barbara Jensdatter Pagh i 1731 blev gift med borger og købmand Niels Nielsen fra Teglgården. I bogen om Theilgaardslægten står anført side 6, at faderen til denne købmand var født 1665 og død 1728 som borger og skipper i Fredericia. Dette må erkendes som en urigtig indførsel.

Hr. Paul Harreschou har ved flere gange at gennemgå Trinitatis kirkebog i Fredericia fundet frem til ovennævnte købmand Niels Nielsens rigtige forældre. Herom meddeles følgende:
I det nordøstlige hjørne af Fredericias volde, ret ud for Kongens port, lå der i fordums dage en tegllade, som blev påbudt opført af Fredericia bys og fæstnings grundlægger kong Frederik d. 3.

Det var en nødvendighed med opførelsen af et større teglværk, der kunne producere mursten til den nye bys opførelse.

Denne teglgård, som den senere kaldtes, opførtes på den nedlagte landsby Hybys fællede ud mod Lillebælt af Fredericias øverste myndighed præsident Christopher Nielsen, hvis eftermand præsident Winterberg overtog den i 1684.

I den nævnte landsby Hyby boede der fra 1631 en gårdmand ved navn Mads Nielsen, men efter matriklen 1664 findes han som boende i Fredericia, hvortil han naturligvis er flyttet, måske tvangsflyttet, da hans landsby i tiden omkring 1650 blev nedlagt. Det kan tænkes, at teglværket eller teglgården er blevet bygget på en fællede tilhørende Mads Nielsen.

Derimod ved vi ganske sikkert, at både Mads Nielsen og sønnen Niels Madsen har været beskæftiget på Teglgården, thi både i Fredericia bys kirkelige og verdslige protokoller nævnes sønnen overalt som "Niels Madsen af Teglgården". Efterhånden ændredes

hans navn til Niels Madsen Teglgaard og senere skrevet Theilgaard.

Vi ved, at Niels Madsen Teglgaard er født 1658, og at han var gift to gange. I kirkebogen for Trinitatis kirke i Fredericia står anført at Niels Madsen og Mette Sørensdatter af Teglgaarden blev viet 7.3.1686, og at hun døde som 40-årig og blev begravet 7.4.1699. Anden gang blev Niels Madsen af Teglgaarden viet 24.11.1699 til Anne Nielsdatter. Endvidere meddeler samme kirkebog, at Niels Madsen af Teglgaard døde 4.8.1708 og blev begravet 9.8 s.å.

*) se videre siderne 4-6

I hans to ægteskaber fødtes ialt 7 børn: Mads 6.1.1688, Bodil 7.2.1690, Karen 1692, Søren 1694, Mette 1699, Niels 5.12.1704, Maren der døde 18 uger gammel, død 4.8.1708. Ved alle 7 børns dåb kaldes faderen "Niels Madsen af Teglgaard".

Ved skiftet efter faderens død i 1708 fik ovennævnte tre sønner hver 63 rdl. og hver af døtrene fik godt 31 rdl., ialt 316 rdl.

Af disse 7 børn er det navnlig sønnen Niels af andet ægteskab, vi må fæste os ved.

Han blev 23.9.1731 gift med Barbara Jensdatter Pagh, født i Fredericia 4.8.1699.

Paghslægten er meget gammel og kan føres helt tilbage til middelalderen, i hvilket tidsrum der fandtes betydelige adelsslægter med navnet Paak, Paagh og Pagh, hvoraf flere hørte til ridderskabet og den højere gejstlighed, mange med dette navn optrådte som væbnere på "borg og fæste".

Paul Harreschou har undersøgt Paghslægten lidt nøjere og mener, at adelsslægten Pagh synes at være udgået med Godske Pagh, der var væbner og husfoged på Hindsgavl ved Middelfart 16.4.1465. De efterfølgende generationer af Paghslægten er vel så gået over i embedsstanden og selvejerbonde~standen, men af de sidste er flere blevet betegnet med det smukke navn "Dannemand", et levende vidnesbyrd om deres hæder og ære.

Denne gamle Paghslægt, der sammen med den lige så gamle Buhlslægt var med til at opbygge stapelstaden Fredericia, er kendt den dag i dag og indtager store stillinger inden for dansk militær, industri, handel og embedsstand. Vi behøver blot at nævne Mogens Pagh, der i 1964 blev Prins Axels efterfølger som administrerende direktør i det verdensomspændende handelsselskab Ø.K., og generalløjtnant for flyvevåbnet Hans Jørgen Pagh.

Den før omtalte Niels.Nielsen Teglgaard og hustru Barbara Jensdatter Pagh bosatte sig i Fredericia på hjørnet af Vendersgade og Jyllandsgade, hvor de ernærede sig ved købmandshandel og øltapperi, måske også lidt landbrug.

Mon ikke Niels Nielsen Teglgaards gamle mor, enken Anna Nielsdatter boede hos dem? Hun nævnes i Michaelis kirkebog som Niels Nielsens mor, da hun 81 år gammel den 15.7.1740 blev begravet.

Her i deres købmandshandel fødtes deres 5 børn:

- 1) Den 2.7.1732 døbttes Niels Nielsen Teglgaards søn Niels, båret af Knud Pagh's kone på Strib. Faddere: rådmænd Friderich Ansager, Mads Pagh, Terzel Tercelsen, Peter Satterup, Søren Baggers kone og borgerdatteren Maren Hansdatter (Hans Jacobsens datter). Men denne søn døde 24.7.1732, 3 uger gammel.
- 2) Den 16.9.1733 døbttes Niels Nielsen Teglgaards søn Jens, båret af Peder Poulsens enke. Faddere: Frederik Jensen Hattemager, Peder Kronefog, Poul Hansen, guldsmedesvend Hans Bangs og Th. Madsens koner, samt borgerdatter Mette Pagh.
- 3) Den 10.5.1735 døbttes Niels Nielsen Teglgaards søn Niels, båret af Bertil Thommesens kæreste. Faddere: Erik Thomsen, Johan Nielsen, bager Chrono Pedersen, Anders Halftes og Jørgen Løntrup's koner og borgerdatteren Mette Johannesdatter Pagh. Se "Theilgaardslægten" side 15 og f.
- 4) Den 16.2.1738 døbttes Niels Nielsen Teglgaards datter Mette, båret af byskriver Lunøs kæreste. Faddere: Niels Iversen, Bertel Bruhn, ungkarl Peter Lorenzen, madam Lindemark og vagtmester Gades kone og Anna Poulsdatter fra Strib. Se Theilgårdsslægten side 11 og 21 f.
- 5) I 1740 døbttes Mads Nielsen - han blev kun 10 uger gammel.

Disse tre børn blev tidlig forældreløse, faderen døde 9.7.1740 og moderen formentlig i 1747. Hos hvem børnene så er blevet opdraget, ved vi intet om, men da de havde familie nok i Fredericia og dens omegn, har der næppe været mangel på fremtidige hjem for dem.

Det ældste af børnene, Jens Nielsen Theilgaard var kun 7 år, da faderen døde og 14 ved moderens død. Han ville være guldsmed, men hvor og hos hvem han har stået i lære er der ikke overleveret os noget om.

Vi ved imidlertid med sikkerhed fra nogle "Ekstraskatteregnskaber" for Fredericia, at guldsmed Paul Hansen i 1764 fik en ny svend og dreng i sin forretning. At den nye svend var Jens Nielsen Theilgaard står ikke nogen steder, [kunne også være Jens J. Vinge f. 1757 se 1940 bogen side 10] men i skiftebrevets formueopgørelse efter Paul Hansens død meddeles, at Theilgaard den 12. april 1764 kom til Fredericia og at "min rejse fra Viborg og hertil (Fredericia)

kostede 5 Rdl". Denne oplysning kunne tyde på, at den unge guldsmedesvend enten har haft ansættelse hos een af de mange guldsmede i Viborg eller også er blevet uddannet i denne by, hvor forøvrigt hans søster Mette i 1761 var blevet gift med murermester Peder Jensen Worre.

Måske har det været af helbredshensyn, at Paul Hansen i efteråret den 5.11.1764 solgte og skødede sin forretning og ejendom til Jens Nielsen Theilgaard.

I Fredericia byfogedarkiv nr. 5, folio 202 hedder det bl.a. således i skødet:

"Paul Hansen sælger og aldeles afhænder fra mig og mine Arvinger til Guldsmedesvend Jens Nielsen Theilgaard, som nu er i ægteskab med min Søsterdatter Maren Hansdatter, en mig tilhørende Gaard her i Staden, beliggende ved den østre Side af Vendersgade med en i den største Stue staaende Jernkakkellovn. Saa og en mig tilhørende Barak i Dannemarckis Stræde, bestaaende af 5 fag med en derudi staaende Jernkakkellovn".

Prisen for disse ejendomme var 295 Rdl. i god dansk Curant og sålænge sælgeren levede skal denne kapital blive stående i ejendommen, men forrentes årlig med 5%.

Foruden salget af sine ejendomme og overdragelsen af sin forretning til Jens Nielsen Theilgaard, forbeholdt Paul Hansen sig et værelse med kakkellovn, "som jeg nu til mit Logement kan have og bruge, saa længe jeg lever uden noget derfor at betale, men efter min Død hører bemeldte Værelse med Kakkellovn til Jens Nielsen Theilgaards, Hustrues og Arvingers Ejendom".

Skødet er underskrevet med navnet Paul Hansen og dateret 5. November 1764.

Lad os tænke at Paul Hansen har nydt en god alderdom hos sin søsterdatter og sin efterfølger som guldsmed i den gamle ejendom, der havde tilhørt hans forældre.

I efteråret 1771 følte den gamle guldsmed sig noget sløj, og han bestemte sig da først i oktober til at imødegå "den tilstundende vinter" med et ophold hos sin søster og svoger, sognedegnfamilien i Gaarslev, Hans Nielsen Buhl. Han pakkede da sin "rødmaledede kiste" med hvad han skulle bruge af klæder, skjorter, tørklæder, strømper, sko, paryk o.s.v. nok til et par måneder. - Men han fik ikke brug for det. Rask var han ikke, da han drog afsted og værre blev det i Gaarslev. Efter 14 dages tiltagende sygdom afgik han ved døden den 16. oktober 1771. -

I Koldinghus Amts Stiftsprotokol 1771, pag. 600 findes et stort

skifte, der fylder 25 sider, og som angår Paul Hansens dødsbo.

Det er just ikke optegnelsen af hans effekter, der fylder, dem var der ikke så mange af, men det er navnlig guldsmed Jens Nielsen Theilgaard og sognedegnen Hans Nielsen Bulls fordringer med forklaringer, som den afdøde efterhånden var blevet dem skyldig.

Theilgaard meddeler i skiftet, at han i 1764 købte Paul Hansens ejendom for 295 Rdl.; men deraf har han i 1767 afbetalt 100 Rdl. Resten blev betalt i 1775 og dermed blev gælden slettet i pantebogen. Renterne af denne kapital blev prompte betalt hvert år. Derimod har Theilgaard tilgode i dødsboet 67 Rdl. 3 Mk og 8 Sk, der især stammer fra ubetalte kostpenge og kopskatter over en lang årrække.

Degnen Hans N. Bulls fordringer var større, ialt 109 Rdl., som han påstod sig betalt at dødsboet.

Han meddeler i skiftet:

"Paul Hansen døde i mit Hus, og efter hans Begiering nedsat i Gaarslev kirke. Bemeldte min Svoger, som kom til mig i mit Hus syg og lidende med tilfaldende Svagheder i hans ene Arm, forlangte at blive hos mig, hvad og skeede. Opholdet varede i 24 uger (Mon ikke sognedegnen i sin beregning har taget et par besøg med, som Paul Hansen har aflagt i sommerens løb?) i hvilke han forestillede sig Døden, og i hvilken tid han blev forsynet med fornøden Pleje, som han som sygt menneske kunde behøve. Medicamenter og deslige, hvorføre jeg billig ej kan have ringere for Kost, Pleje og Logement, samt for bemeldte udgifter end ugentlig 1 Rdl. 4 Sk., hvilket er 40 Rdl. Og til hans opvartning måtte jeg efter hans begiering antage et Menneske, som baade Nat og Dag maatte være hos ham, hvilket menneske ikke blev holdt ringere med sin kost i den daværende dyre tid end 1 Rdl. ugentlig, hvilket ialt udgjør 24 Rdl.

Han forlangte at blive begravet i kirken, hvilket kostede 8 Rdl., Ligkisten 7 Rdl., Ligprædiken 8 Rdl., to Skoleholdere fra Gaarslev og Piedsted for sang 4 Rdl., 12 persohner, som bar ham til graven a 2 Mk. = 4 Rdl".

Der var flere småudgifter. Den samlede fordring, 109 Rdl., havde Hans Nielsen Bull foreløbig udlagt og krævede den nu udbetalt af dødsboet, hvilket forskaffede ham en del utilfredshed blandt de øvrige arvinger.

Paul Hansens pårørende i slægten havde vel ventet en større arvedeling, men der blev ikke meget at dele efter at udgifterne var trukket fra.. Hele dødsboets indtægt beløb sig til 299

Rdl. og 12 Sk., men udgifterne udgjorde 190 Rdl, 4 Mk. og 15 Sk. - hvorefter der kun blev 108 Rdl. til deling mellem hans 5 søskende, hvoraf to afdøde brødres efterkommere hver fik godt 30 Rdl. og hans tre nulevende søstre hver 15 Rdl.

Jens Nielsen Theilgaard.

Det er i år (1965) akkurat 200 år siden den ovennævnte, nygifte guldsmedesvend begærede af byrådet i Fredericia at få borgerskab som guldsmedemester i byen med bosættelse i den ejendom i Vendersgade, som han den 5.11.1764 fik skøde på af daværende guldsmed Paul Hansen.

Begæringen blev ham bevilliget af byrådet den 21.1.1765. Om han også ved samme lejlighed har frem-vist for rådet, hvad han duede til som guldsmed vides ikke ganske bestemt, men i 1962 blev undertegnede højlig overrasket ved fra Paul Harreschou at modtage et smukt billede, der forestillede en sølvkaffekande i de skønneste rokokostilistiske linier.

Om dette billede forholder det sig således:

Harreschou havde et avisudklip med billede af en sølvkaffekande skabt af "Mester Jens Nielsen Theilgaard, Fredericia 1765". Kaffekanden var blevet solgt ved en auktion den 1.11.1949 i de berømte auktionslokaler i Bredgade i København hos Bruun-Rasmussen. For om muligt at fremskaffe et fotobillede af kanden, forespurgte Harreschou i selve den store forretning om et sådant fandtes.

Det viste sig, at der endnu var opbevaret et katalog fra auktionen den 1.11.1949 og i dette et smukt billede af kaffekanden tillige med et notat om, at et større fotografi fandtes i et særskilt kartotek. I et brev om dette billede udbryder Ha.rreschou til mig " - hvor det gibbede i mig, da man forærede mig det".

At det fyldte mig med taknemmelighed, da Harreschou skænkede mig billedet til arv og eje er vel såre forståeligt.

Det oplystes i forretningen, at Jens Nielsen Theilgaards sølvkaffekande fra 1765 ved auktionen i 1949 blev solgt for 2.100 kr. På forespørgsel om hvor meget man ville vurdere kanden til idag (21.11.1962) blev der svaret 6500 kr.

Uden at vide noget sikkert om Theilgaards kvalifikationer som guldsmed har man dog en følelse af, at han i sit fag var en større kunstner end sin gamle formand. I fortegnelser over guldsmede i Fredericia nævnes Paul Hansen kun ved sit navn, intet særpræget sølvarbejde af værdi har han efterladt sig.

Men foruden den omtalte kaffekande af Theilgaard findes af ham i Skt. Michaeliskirken i Fredericia en sygekalk, der er dateret 1766, samt i den i sin tid berømte Ole Olsens antikvitetsamling et lågkrus stående på tre kugler i fugleklør og med indgraverede rocailler i låget.

Det var den 17.8.1764, Jens Nielsen Theilgaard blev gift med Paul Hansens søsterdatter, Maren Hansdatter Buhl, født i Gaarslev den 2.9.1741.

I deres ægteskab fødtes 7 børn, hvoraf 2 døde som små. De er alle døbt i Skt. Michaeliskirke i Fredericia. Af disse 5 levende børn var der 3 sønner, som alle blev guldsmede:

1. Paul Jensen Theilgaard,, døbt den 28.7.1765.
2. Niels Jensen Theilgaard, døbt 26.12.1766, døde kort efter dåben
3. Hans Buhl Theilgaard, døbt den 9.7.1769.
4. Maren Elisabeth Jensdatter Theilgaard, døbt den 3.7.1771.
5. Anna Barbara Jensdatter Theilgaard, døbt den 15.6.1773.
6. Niels Jensen Theilgaard, døbt den 26.4.1777, døde den 20.10.1778.
7. Niels Jensen Theilgaard, døbt den 6.5.1782.

I året 1799 den 23. april døde Jens N. Theilgaards hustru, Maren Hansdatter Buhl. Hun blev begravet under deres ligsten i Michaelis kirken, og ved jordefærden blev klokkerne ringet.

Der blev foretaget skifte efter hende, og i dette blev alle børnenes navne nævnt, men ingen af døtrene var på dette tidspunkt gift, de må have boet hjemme hos deres aldrende far.

Skiftet viser, at der ikke var stort at dele mellem faderen og de 5 børn. Indtægterne var ganske vist på 594 Rdl. og 1 Mk., men boets gæld beløb sig til 382 Rdl. og 2 Sk.; hvorefter der kun blev 191 Rdl. og 14 Sk, at dele.

Enkemanden fik 95 Rdl. 3 Mk. og 7 Sk..

3 sønner fik hver 23 Rdl. 5 Mk. og 5 Sk.

2 døtre fik hver 11 Rdl. 5 Mk. og 10 Sk.

I 1803, da Jens Nielsen Theilgaard var 70 år overdrog han sin guldsmedeforretning til sin yngste søn, guldsmed, Niels Jensen Theilgaard. Endnu levede han nogle år og har vel været bosat hos sønnen, men . den 31.3.1810 døde han 77 år gammel.

Ved begravelsen blev klokkerne ringet, og han blev gravsat ved siden af sin hustru i Michaeliskirken.

Guldsmed Jens Nielsen Theilgaards børn.

I slutningen af 1700 og navnlig i første halvdel af 1800 tallet var Theilgaard et kendt navn blandt guldsmedene især på Fyn og i det sydlige Jylland. På museerne i Odense, Nyborg, Fredericia og Kolding er opbevaret adskillige smukke sølvarbejder, der er udført både af Jens Nielsen Theilgaard og hans tre sønner.

Men ingen af dem skabte sig selv velstand ved deres kunst og flid. For de tre guldsmedebrødres vedkommende må man dog erindre sig, at deres virksomhed faldt i en voldsom økonomisk nedgangsperiode, der endte med statsbankerotten i 1813. Det har sikkert været uhyre kostbart, ja måske endog umuligt at fremskaffe materiale til forarbejdelse af de forskellige sølvgenstande.

Den ældste af brødrene Paul Jensen Theilgaard nedsatte sig som guldsmed i Odense, hvor han fik borgerskab den 14.8.1792. I folketællingen 1801 er han bosat i Korsgadens Vesterport og havde da 4 guldsmedesvende og 3 lærlinge, altså en stor forretning.

I Chr. A. Bøjes værk om "Danske Guld- og Sølvmedemærker fra før 1870", udkommet i 1946 med tillæg 1949 anføres følgende bevarede arbejder af Paul Theilgaard:

"Tekande med bymærke, skilt på bødkerlaugets velkomst, sølvterrin fra året 1798, en kaffekande fra 1809, samt teskeer og frugtknive (i Odense Museum), sygekalk dateret 1807 ned bymærke i Sct. Hanskirke i Odense".

Foruden sin guldsmedevirksomhed nævnes Paul Theilgaard også som kirkeværg for Skt. Knudskirken i Odense.

At blive fundet værdig til dette betydelige embede siger os egentlig noget nyt om slægten, noget i retning af, at denne slægts liv og virke har hvilet på et kristent grundlag., idet man da vist trygt kan gå ud fra, at Paul Theilgaards egenskaber for at kunne være kirkeværg, og det dermed forbundne kristne sindelag er arv fra hans forældre og forfædre.

Han nævnes flere gange i årene 1804 - 1806 i Skt, Knuds kirkebog for dåbshandlinger som fadder, hvilket også tyder på, at man har næret ubetinget tillid til ham.

I 1791 blev Paul Jensen Theilgaard gift med Maren Møller, født 1771, død den 10.4.1815. Om hendes herkomst ved vi så godt som intet. Der fødtes kun et barn i ægteskabet, Rasmus Møller Theilgaard, født i Odense i 1792. Også han blev guldsmed i sin

fødeby.

I 1820 døde Paul Jensen Theilgaard. Skiftet efter ham (Odense landsarkiv) er en næsten håbløs opgave at gennemgå, det er meget fyldigt og drejer sig mest om tilgodehavender og gældsposter, der måtte afgøres ad juridisk vej.

Uden at komme nærmere ind på skiftets mangfoldige enkeltheder, skal her anføres, at det først afsluttedes den 4. februar 1832 med det resultat, at boet var fallit.

Den 20. september 1834 døde sønnen, ovennævnte guldsmedemester Rasmus Møller Theilgaard, kun 42 år gammel.

I Odense registreringsprotokol 1834 - 38 ses folio 56-57, at hans enke Juliane Christine Marie Theilgaard, var datter af guldsmedemester Bonne Bonnesen i Odense. Der var ingen børn i Ægteskabet, og dermed afsluttes den første gren af guldsmedeslægten Theilgaard. Det skal dog til-føjjes, at madame Juliane Christine, født Bonnesen atter giftede sig den 14.11.183'7 med sadelmagermester Seidenfeldt, Odense.

Den næstældste af guldsmedens børn fra Fredericia var Hans Buhl Theilgaard.

Også denne søn blev guldsmed i Odense, hvor han fik borgerskab den 21.5.1800. Heller ikke hans virke som guldsmed blev af lang varighed, idet han døde i Odense den 25.3.1811, 42 år gammel.

Om Hans Buhl Theilgaard anføres i forannævnte guldsmedemærkebog af Chr. A. Bøje, at han blev op-taget i guldsmedelauguet den 15.3.1800, og at han blev oldermand for lauguet i 1806 til sin død i 1811.

At han allerede i en alder af 38 år blev oldermand tyder stærkt på, at han både var en agtet og anset mand blandt sine standsfæller. Han havde sin forretning på Vestergade i Odense, byens bedste forretningskvarter.

Af hans arbejder findes opbevaret på Odense museum:

"Spiseske med bymærke, hovedvandsæg, sabel med bymærke og sukkerske med bymærke, desuden sygekalk i Skydebjerg kirke, Odense Amt".

Hans Buhl 'Theilgaard blev formentlig gift samme år, som han fik borgerskab. Hans Hustru, Anna Henrica Nielsen, født i Odense den 28.10.1767, død samme sted den 3.2.1832, overlevede således sin mand i mange år. I deres ægteskab fødtes 3 børn, der navngives i skiftet efter moderens død: 1) Jens Buhl Theilgård (f. 9.7.1801, død 13.6.1851) 2) Marie Cathrine

Theilgård, jordemoder, og gift med drejer Klode på Arensberg ved Viborg. 3) Maren Theilgård, gift og boede i Jylland, men mandens navn "kunne ikke erindres".

Efter sin mands død i 1811 giftede Anna Henrica Nielsen sig anden gang med skræddermester og klædehandler Jochum Hansen i Odense.

Det ligger nær at takke moderens andet ægteskab for, at stedsønnen Jens Buhl Theilgård, der kun var 10 år, da faderen døde, blev oplært i guldsmedehåndværket og allerede som 20 år gammel fik borgerskab som guldsmedemester i Nyborg 16.12.1821. Han bosatte sig i Kongegade og blev hurtig en dygtig og velanskreven guldsmed, og man har indtrykket af, at han er den af guldsmedeslægten Theilgård, der har klaret sig bedst. Ifølge folketællingen 1834 havde han 2 guldsmedesvende og i sit hus 2 tjenestepiger.

På Nyborg museum er opbevaret forskellige sølvgenstande, som han har forarbejdet, blandt andet: skilte på murerlavets velkomst, der stammer fra årene 1830 og 1833, også spiseskeer og en potageske med indgraveret bymærke findes opbevaret smst., ligesom der hos den nulevende slægt findes flere værdifulde sølvgenstande.

Omtrent samtidig med sit borgerskab i Nyborg blev Jens Buhl Theilgård gift 22.2.1822 med Claudine Barbara Dahl, f. i Nyborg 6.7.1801.

Hendes slægt var af norsk afstamning fra egnen omkring Frederiksstad i Norge. Faderen, Stener Hansen Dahl, flyttede til Danmark, tog borgerskab som skræddermester i Nyborg 1797 og blev gift med Anna Johannesdatter Holm f. 1765 omkr. Frederiksstad i Norge og død i Nyborg 27.1.1839. Hun blev jordemoder i København.

Et af deres 6 børn, Wilhelm Frederik Dahl, f. i Nyborg 10.6.1805, død i København 22.4.1897, blev gas- og vandmester i Korsør, senere i København og gift med Sophie Marie Magdalene Harreschou, f. i Korsør 17.2.1818, død i København 1.6.1907.

Af deres 10 børn skal her kort nævnes to: Niels Peter Smidt Dahl, f. i Korsør 22.11.1840, død i København 15.9.1916 og William Sophus Dahl, f. i Korsør 20.11.1842, død i København 10.2.1910. Det var disse to brødre, der skabte det store verdenskendte millionfirma "Brdr. Dahl".

Slægten Harreschou har sit udspring fra landsbyen Harreskou, Assing sogn, vest for Herning.

En af slægtens ældst kendte forfædre, gårdejer Peder Jørgensen

og hustru Maren Larsdatter havde 2 sønner Jens og Christen, der henholdsvis fødtes 1738 og ?

Jens blev i Jylland og døde som gårdmand 17.7.1793 på Hedegård ved Ikast.

Om Christen fortæller oldebarnet, fhv, stationsforstander Paul Harreschou interessant i sin fortrinlige slægtsbog, at han rejste til København, hvor han efter folketællingen 1787 benævnes som kgl. staldkarl, senere blev han kongelig rideknægt med officersrang og med bolig på Amalienborg. Han omtaltes som Kong Frederik d. 6's fortrolige, der altid fulgte med på dennes rejser rundt i riget, og som ofte modtog gunstbeviser af kongen.

Det er denne gamle rideknægt, der efter sin fødeby antog sig navnet Harreschou, et navn som hans talrige efterkommere er blevet døbt med.

Han døde i København 7.5.1822 og blev begravet på den kirkegård ved Holmens kirke, der blev benævnt "Urtegardene".

Christen P. Harreschou var gift med Johanne Margrethe Nielsdatter Hammer, født i Stubbekøbing 12.5.1751 og døde på Frederiksberg slot 8.8.1821. Hendes slægt kan føres tilbage til 1490, og hendes far var vævemester i Stubbekøbing.

Det var deres sønnesøn, malermester Peter Ludvig Harreschou i Korsør, der giftede sig ind i Theilgårdslægten, da han den 24.3.1847 blev viet til Anna Hendrikke Theilgård, kaldet Hanne, datter af guldsmedemester Jens Buhl Theilgård og hustru Claudine Barbara Dahl, f. i Nyborg 24.3.1824, døde af brystsyge smst. 18.2.1864, men blev begravet i Korsør.

Endelig skal så her nævnes deres sønnesøn, den endnu levende fhv. stationsforstander på Hellerup banegård, Paul Henrik Harreschou, f. i Roskilde 8.12.1888, R. af Dbr., og som nu på sine ældre dage med megen flid og akkuratelse har gennemforsket på arkiverne både Harreschouslægten og den gren af Theilgårdslægten i Fredericia, som guldsmedene er udgået fra, et stort og værdifuldt arbejde, som de nulevende af slægten må være ham taknemmelige for. Resultatet af hans arkivundersøgelser foreligger i mange interessante og ofte fornøjelige breve, som han under arbejdet sendte mig, efterhånden som han gjorde positive fund.

Paul Harreschou er ugift, tog sin afsked fra jernbaneetaten i 1958 og bor nu i Charlottenlund på Jensløvsvej 7.

Foruden at være genealogisk interesseret er Paul Harreschou også et åndslevende menneske, der blandt andet ikke så sjældent

er draget til møderne på Liselund ved Slagelse, for der at hente livsfornyelse og oplevelse til videre at leve livet på.

Der var ingen af guldsmed Jens Buhl Theilgårds 7 børn i Nyborg, der lod sig uddanne i guldsmedefaget, og man må vel derfor antage, at hans forretning i Kongegaden er gået over på fremmede hænder ved hans død i 1851.

I det foregående er der gjort rede for to af guldsmedebrødrene fra Fredericia, Poul Jensen og Hans Buhl Theilgård, samt deres sønner, Rasmus Møller og Jens Buhl Theilgård, der alle blev fynske mestre, dels i Odense, dels i Nyborg.

Der er nu tilbage at omtale en tredje broder Niels Jensen Theilgård, den yngste søn af guldsmeden Jens Nielsen Theilgård i Fredericia.

Også han var guldsmed og overtog i 1803 sin fars guldsmedeforretning. Samme år blev han viet i Kolding til Johanne Frederica Brandis, døbt i Grenå kirke 18.8.1786, datter af løjtnant og toldklarerer Johan Christopher Brandis (født i Tennstedt, Thüringen) og hustru Christiane Sophie Frantzel.

I deres ægteskab fødtes 6 børn, der alle er født i Fredericia:

- 1) Jens Christopher Theilgård, f. 27.9.1804.
- 2) Christiane Sophie Theilgård, f. 2.4.1806.
- 3) Johan Frederich Brandis Theilgård, f. 12.1.1808.
)
- 4) Frederich Brandis Theilgård, f. 31.3.1810.
) døde tidlig.
- 5) Søren Pertou Theilgård, f.12.9.1812.
)
- 6) Mariane Pouline Theilgård, f. 16.12.1814.

Vi ved kun lidt om guldsmed Niels Jensen Theilgård og hans hustru i Fredericia, men de må uden tvivl have levet i stor fattigdom, sikkert på grund af tidernes uhyre pengevanskeligheder, måske også sygdom har været årsag, han døde tidlig kun 47 år, og ved hans død den 3.2.1830 meddeler Sct. Michaelis kirkebog, at han forhen var guldsmed, men døde som almisselem. Denne meddelelse siger os mer end mange ord, at det må være gået svært tilbage for den yngste af Theilgårdslægtens guldsmede fra Fredericia. Der tales ikke om hjælp fra brødrene, de har næppe selv haft mere end lige til. Kun ved vi, at guldsmedebrødrenes faster Mette, den meget velhavende købmand Niels Gjørups hustru i Viborg betænkte i et testamente kort før hun døde i 1813 sine broderbørn i Odense med hver 200 rdl. i sølv. Om disse testamentariske gaver nogensinde er kommet til udbetaling kan vist være tvivlsomt nok, eftersom Niels Gjørup døde året efter sin hustru, og at det endelige resultat af det store skifte efter dem viste, at boet var fallit.

Endnu nogle år levede Niels Jensen Theilgårds enke, Johanne Frederica Brandis, men hun døde i Fredericia 9.4.1835.

Om hun har boet hos sin søn Jens Christopher Theilgård, der var udlært som guldsmedesvend i Fredericia, vides ikke, men det kunne tænkes, at han har gjort forsøg på at føre faderens forretning videre. Derimod ved vi, at han et par måneder efter moderens død fik borgerskab som guldsmedemester i Vejle, men allerede i 1845 omtales han igen som svend, og derefter ved man ikke mere om hans videre skæbne. Heller ikke om han har været gift, og hvor og hvornår han døde.

Der var imidlertid endnu en guldsmed i Fredericia, som bør omtales i forbindelse med Theilgårdene, nemlig Jens Jensen Winge. Han er født 1756 [1757?] på Sd. Teglgård ved Viborg, den ejedes af hans forældre Jens Olufsen Winge og hustru Kjerstine Jensdatter Worre. Men om denne guldsmed og hans søskende kan der læses udførligt i bogen "Theilgaardslægten" side 7-13.

Det ville være urigtigt her at afslutte beretningen om guldsmedene fra Fredericia, vi må også have deres søstre med.

Blandt de 7 børn, der fødtes i guldsmed Jens Nielsen Theilgårds og Maren Hansdatter Buhls ægteskab var der foruden sønnerne to døtre, hvoraf den ældste Marie Elisabeth blev født 3.7.1771 og gift 9.3.1804 med parykmager Claus Erbs. De havde 3 børn, men om denne familie vides intet at berette.

Den næstældste datter Anna Barbara fødtes i Fredericia 15.6.1773. Om hende ved vi, at hun omkring året 1807 havde tjeneste i Viborg hos en madame Stabell, der havde flere sønner. En af disse, Nicolaus Stabell, forvalter på Klode mølle i Engesvang sogn, blev Anna Barbara Theilgård gift med den 20.3.1807.

I deres ægteskab fødtes 4 børn i tiden fra 1808 til 1814, men ingen af dem var levedygtige, det ældste døde 2 år gammel, de andre blev kun nogle måneder, det yngste var dødfødt.

At alle deres børn døde så hurtigt fra dem, har nok kastet tung og mørk skygge ind i deres samliv. Børnene blev alle begravede på Kragelund sogns kirkegård.

De to barnløse mennesker i Klode mølle faldt først lidt til ro, da de havde taget til sig to af Anna Barbaras broderbørn fra guldsmedehjemmet i Fredericia, først Christiane Sophie og senere hendes yngre søster Mariane Pouline Theilgård.

Den første fødtes i Fredericia 2.4.1806 [*Erik Theijlgaard*

Jørgensens tipoldemor] og formodentlig er det i et af årene mellem 1814 og 1820, at hun er ankommet til Klode mølle, hvor fasteren tog sig af hendes videre opdragelse.

Men med hensyn til den yngste Mariane Poulina ved vi intet om hende, vi ved, at hun blev konfirmeret i Kragelund kirke, men derefter forsvinder helt sporene efter hende.

Hvad der vides, mere om Christiane Sophie har hendes oldebarn, fru Rigmor Willadsen f. Nielsen, Brabrand, fortalt i følgende beskrivelse, tillige om sin egen familie.

Min mors slægt.

Mor fødtes 7.4.1868 på en hedegård i Svostrup sogn ved Silkeborg og døbt i Grønbæk kirke (Lysgård herred) med navnene Christiane Sophie Theilgård Rasmussen, opkaldt efter sin farmor som var født i Fredericia og død på Klode mølle.

Hvad jeg erindrer af mors beretninger om sit barndomshjem giver indtryk af et hjem i ret små kår, men det var et godt hjem for den store børneflokk, som voksede op der. Deres mor ved jeg kun lidt om, hun var fra en noget større gård i Truust, Tvillum sogn.

Mor og hendes søskende lærte tidligt at bestille noget. Der var nok at tage fat på i mark og stald, og bedstefar [*Erik Theijlgaard Jørgensens oldefar*] var ivrig for at plante den magre jord til med gran.

Døtrene lærte at spinde ulden af deres egne får og blev holdt til at strikke fra de kunne bruge strikkepindene og tillige måtte de i hånden sy og sømme skjorter og linned til familiens brug.

De lange aftener blev udnyttet, men der blev sunget til arbejdet og bedstefar kunne se på sin børneflokk (8 børn) med lysende øjne og sige: "Jeg har jo et helt sangkor". Drengene - der var fem - spillede på harmonika.

Mors forældre var altså fra samme egn, men hendes farfar, Rasmus Larsen (f. 24.7.1801 i Flensted ved Låsby), lærte sin hustru at kende på Klode mølle (Engesvang sogn), hvor han var møllersvend og hun, Christiane Sophie Theilgård, var i huset smst. hos sin faster, Anna Barbara Theilgård.

Der taltes noget om, at partiet var ringe nok, hun var jo guldsmededatter fra Fredericia, og han en husmandssøn fra Låsby, men Rasmus Larsen rejste til Fredericia og talte sin sag så godt hos Christianes forældre, guldsmed Niels Jensen

Theilgård og hustru Johanne Frederica Brandes, at de gav deres minde til, at de unge måtte få hinanden. Bryllupet stod på Klode mølle.

Deres søn, min morfar, Niels Theilgård Rasmussen, (f. 16.10.1837 i Gjødvad sogn, død i Truust 1924) [*Erik Theijlgaard Jørgensens oldefar*] blev gift med Maren Hansdatter (f. 13.4.1833 i Truust) og blev viet i Tvillum kirke 5.11.1858.

I hjemmet voksede som omtalt 8 børn op, der alle blev dygtige, vant som de var til at bestille noget. Det var just ikke landbruget, der drog dem, men de havde forretningsblod i sig, nogle af dem skabte sig store forretninger, dels i provinsen, dels i København, en søn Jens Theilgård immigrerede til Amerika og hans efterkommere bor i Chicago eller Trenton, men ingen af dem har forbindelse med slægten i Danmark.

Min mor kom efter sin konfirmation i huset hos sin gamle skolelærer og var hos ham i et par år, men rejste så til Århus, hvor hun traf min far Jacob Nielsen, der var af fynsk slægt fra egnen omkring Middelfart.

Da far var 16 år kom han i møbelsnedkerlære i Sønderborg 1875, hvor han gennemgik en læretid på 5 år og fik derefter "Lehrbrief" affattet på tysk i 1880 og kom som ung svend til Århus og forsøgte sig som selvstændig.

I 1895 blev mor og far gift og få år efter startede de en købmandshandel i Åbyhøj, hvor vi fem søskende voksede op:

1) Rigmor Magda Nielsen f. 24.2.1896, gift med Axel Willadsen, fhv. gårdejer, nu sekretær i Venstres valgorganisation. Bor i Brabrand.

a) børn: Kirsten Elisabeth Willadsen f. 14.12.1929.

2) Bente Willadsen, f. 23.12.1930.

3) Jørgen Chr. Jacob Willadsen, f. 27.4.1936.

2) Edith Sigrid Nielsen, f. 1898, korrespondent, ugift.

3) Ingeborg Kabelmann Jensen, f. 1899, gift med læge Kabelmann Jensen.

a) børn: Viggo f. 1938,

b) Leif Andreas, f. 1940, bor i Rødby havn.

4) Jacob Albert Brandt Nielsen f. 1900, g.m. Gerda Enevoldsen, cand. jur, sagfører i Viborg.

1 barn: Bendt Brandt Nielsen.

5) Gudrun Ragnhild Nielsen, f. 1902, gift med købmand H Chr. Hansen, Uldum. (Ingen børn).

Jacob Nielsen og hustru Christiane Sophie døde henholdsvis 1930 og 1940.

Min mand, Axel Willadsen er søn af forpagter Wilhelm Willadsen og hustru Emma Laurette Poulsen fra Hjørring. Han er født på Ny Toftegård under stamhuset Birkelse, men vokset op på Over Løgstrup ved Laurberg, som hans far købte i 1908. Uddannet som Landmand. Indtil 1945 boede vi på "Ågård" ved Hjørring. Men siden da har min mand virket som sekretær for venstres valgfond med bopæl i Brabrand.

Rigmor Willadsen.

Der er endnu en familie, nemlig arkitekt A. Theilgård i Hammel, som også gerne skulle have været omtalt inden for denne beretning, men familiens descendens er endnu ikke fuldt opklaret. Når det engang sker, kan et blad eller to let vedføjes beretningen.

Efterskrift.

I nærværende beskrivelse er der gjort rede for en guldsmedeslægt, der oprindeligt er udgået fra Fredericia, hvor den startede i 1764 med Jens Nielsen Theilgård, der opnåede at blive 77 år gammel. Han blev en både kendt og dygtig guldsmed, der sammen med sine 3 sønner og 3 sønnesønner gjorde navnet Theilgård kendt i vide kredse inden for guldsmedestanden.

Om deres dygtighed og kunstfærdighed kan der ses på museerne i de byer, hvor de har virket.,

Ingen af dem spandt guld ved deres håndværk. Om grunden dertil ved vi ikke noget. Men deres korte levetid kunne tyde på nedarvede sygdomme. Brystsyge (tuberkulose) var den gang en udbredt sygdom, som man ikke kendte råd for, og som angreb fortrinsvis de yngre inden for 40 års aldersgruppen.

Men tiden omkring statsbankerotten i 1813, hvor fallitter navnlig fandt sted inden for handels- og håndværkerstanden, var en uhyre vanskelig tid, der virkede nedbrydende og sløvende på sind og arbejde. Som før anført i beskrivelsen kan det uden tvivl have voldt stort besvær, for ikke at sige været umuligt for guldsmede at fremskaffe de råvarer, guld, sølv, kobber o.s.v., som de nødvendigvis måtte have til fremstilling af de forskellige guld- og sølvgenstande. - Alt dette bevirkede sikkert både nedgang og menneskelig svaghed.

Men 7 guldsmede, der bar navnet Theilgård, og som virkede i forskellige byer fra 1764 til 1851 er værd at mindes både for deres kunstsans og for deres redelige sind.

Foråret 1965.

Thorvald Madsen.